

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foil e scăzut la numai
12 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat”
se dau gratuit. — În Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foata Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 2 dollari. Banii se trimit
la dl Ioan I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Feli
la Orăștie se dă de știre prin e cartă postală.

Să ne înălțăm privirile ceva mai sus!..

Viața popoarelor și a țărilor
are două feluri de griji, de care
trebuie să se țină seamă: grijiile mari,
privind viața întregii obște a nea-
mului ori a țării, mișcările ei largi
ce cuprind trupul întreg al nea-
mului și îndreaptă pașii lui, — și
grijiile mărunte, de toate zilele,
ale singuraticilor locuitori, ale cu-
lărei comune, ale unui ținut, cari
sunt osebite de-ale altora

De aceea, ori unde ne învârtim,
auzim vorbindu-se mereu de unele
ori de altele din aceste nevoi ale
vieții, și după cum lumea e mul-
țămii ori nemulțămii, se vorbește
cu mulțumire ori cu supărare des-
pre ele.

Iar fiindcă viața multmii stă
mai ales din nevoile mărunte, de
toate zilele, despre acestea se și
aude mai multă vorbă. Uneori a-
sarzitor de multă vorbă, încât de
agomoful ei, glasurile ce mai grăesc
și de treburile cele mari ale
țării ori ale neamului, — nici nu
se mai aud!

A vorbi însă numai și numai
de nevoile mărunte, și a striga că
te potoape lumea pentru necazul
meu și al vecinului, — e a face
ca omul ce merge tot cu capu'n
pământ, și a vedea numai petritele
de care-și lovește picioarele, pen-
tru cari spune că ce urită e lumea
asta, — fără a-și mai ridica pri-
virea și în sus, spre cerul cel cu
scare ziua, cu lumea și stele des-
fălate noaptea.

Mai alas acum după război, lu-
mea par'că a uitat cu totul a mai
privi și în sus spre seninul ceru-
lul și spre seninul vieții, — atâtea
șpete și strigăte de nemulțămire
se aud.

De aceea ne cade bine când
auzim și glasul unor oameni ori
unor fapte, cari au privirea înăl-
țată mai sus.

Un astfel de glas e pe care-l
dă o mare „Unlune (insofire) re-
ligioasă umană”, care înțește a
aduce pacea între religii, nu nu-
mai între cele ale lui Christos, ci
între toate credințele felurite din
lume. Certele religioase sunt din
cele cari aprind mai rău sufletele
și patimile. A înălțura frecările și
certele dintre religii, or fi o
foarte mare bine facere pentru în-
treaga omenime! Conducătorii miș-

cării de împăcare a lumii, cel puțin
în treburile religioase, spun:

„Viața poporului și a popoare-
lor, s'a dezvoltat rău, de oarece
oamenii ori grupurile (cetele) con-
duse de gândiri religioase, au ne-
socolit datorința lor de a se uni
între ele pentru a aduce pe pământ
o viață morală bună (în loc
de sfășteri duse până la sălbătăcie,
în numele aceluiasi Dumnezeu). Toți
cei de bună credință, trebuie să
se unească pentru o muncă ob-
ștească, împreună”, — spre binele
omenimei.

Ne cade bine sufletului, să mai
auzim și glasul unei apostolii de
pace și de bună învoire.

— Altă știre de acest fel, avem
din Anglia. O adunare de preoști
a avut loc în luna asta August, în
Londra. Inițial Ministrul Lloyd George
a ținut să meergă la prânzul cărbă-
toresc al preoștilor, cari erau în
număr de vre-o 400, și acolo a vor-
bit spunând, printre altele: Dorosc
să vă spun, că în zilele noastre
avem arzătoarea trebuință de îm-
preună lucrarea tuturor bisericilor,
pentru a împedeca izbucnirea unui nou război!
Căci în timpul războiului ce trecu,
un singur strigăt se auzea peste
tot locul: „Nici un război
mai mult!” Totuși, naștunile iar
se înarmază, fac la mașini și mai
grozave ca cele din trecut.. Cu
ce scop? De bună seamă nu pen-
tru pace. — Dacă bisericile lui
Cristos, răspândite peste tot pământul
Europel și Americel, nu vor
împedeca aceasta, ar face mai bine
să și închidă porțile de pe acum”..

Iacă încă o privire ridicată în
sus, care înțește spre pacea lu-
mii, care ea singură poate de na-
poi oamenii toate binefacerile și
fericirea câtă e cu putință pe pământ.

Astea din lumea mare.

— În țara noastră, glasurile de
nemulțămire încă sunt îngrijitor de
multe. Cel chemașii, ar trebui să-și
țină de o patriotică datorie a lor,
a le împușina, îndreptându-și pri-
virile și spre aceste multe nevoi
de toate zilele, pe cari îndestulân-
du le, vor mai răi cât de cât strigă-
țele de nemulțămire.

Celii prin fol, că treci minis-
terii, al Agriculturii, al Lucrărilor

Publice și al Comunicațiilor, au
înființat o comisie, care să cerce-
teze și să pregătească planurile
după cari țara noastră, bogată în
căderi de apă, cari pot fi folo-
sute ca putere de punere în
mișcare a fel și fel de fabrici
(cum o apă mică învire roata morii,
una mare va înviri mil de roți
din multe fabrici), cari să ne ajute
a avea putere electrică pentru du-
sul trenurilor, pentru linii noi
de tramvaie, pentru mișcarea ma-
șinilor din fabrici, cu electrici-
tate, în loc de cărbune ori șteful
și cu ajutorul căderilor de apă,
vom ajunge a le avea pe toate
mult mai ieftine decum le avem
azi, când la toate se folosesc tot
cărbuni scumpi ori lemnele la fel
de scumpe.

Așadar această comisie își are
privirile înălțate mai sus de nece-
zurile de toate zilele și privește în
viitor și cerească să ni l pregătească
macar pe acela, mai bun decât
ziua de azi, care nu e prea bună.

Să ne înălțăm cât de des pri-
virile în sus, spre înțele înalte și
mari ale vieții, căci apropiate ace-
lea, ele ne ușurează și greutățile
de toate zilele și ne mai scapă
de ele.

† Andreiu Bârseanu.

Știre neașteptată și foarte dure-
roasă ne a venit dela Sibiu: Pre-
ședintele »Asociațiunii« Andreiu
Bârseanu, care suferea de o boală de
ficat, mergînd la București să-și caute
lecuire, a încetat din viață Sâmbătă
în 19 August.

Răposatul a fost unul din băr-
bații cei mai de seamă pe care-i
avea neamul nostru românesc din
Ardeal. A fost mulți ani profesor la
Școlile medii din Brașov și era o po-
doaba corpului profesoral; era scri-
tor, care punea în ceea-ce scria, toată
inima sa mare de Român. El e au-
torul poeziei patriotice ce o cântăm
de zeci de ani prin Ardeal, iar azi
în toată România: „Pe-al nostru
steag e scris unire!..” Ne aducem
aminte cu dulci flori de plăcere de
clipa cînd, la Expoziția din 1906,
vre-o 15 coruri ardelenesti, ce se
duseseră și ele la Expoziție, au mers
la Sinaia să vadă Castelul Peleş
și pe Regele Carol cel sărcătorit.
Pe costia de sub poalele Palatului,
s'au rînduit corurile toate, o mare

de cîntăreți și puse sub conducerea
maestrului Kiriak, au cîntat, am pu-
tea zice au strigat lumii întregi:

„Pe-al nostru steag e scris unire!..”

Eră măreț! Se zguduia văzduhul
de această strigare prorocitoare, se
înflorau brazii din jur și se înviora
fața bătrânului Rege și a seninei
Regine, — și se umpleau inimile
de marea nădejde!

Andreiu Bârseanu era, care pu-
sesse în gura cîntăreților profeticele
versuri! Și cînd? În zilele celor mai
trufașe zvăpăieri a stăpînirii ma-
ghiare, cînd atîta se îndoiu cu su-
fletul de a mai scăpa din ghizarele
acelei stăpîniri..

Cîntărețul profet al acestei uniri,
care a avut fericirea a-și vedea pro-
rocia împlinită, — a plecat dintre noi.

Pentru vrednicia sa ca scriitor,
fusesse ales Membru al Academiei
Române, unde pot străbate numai
cei mai aleși scriitori ai neamului.

La 1897 a fost ales Președinte
al »Asociațiunii«, pe care a condus-o
cu vrednicie până în ziua morții sale.

A fost dela cele dintii alegeri
pentru Parlamentul din București,
ales Senator de Alba Iulia, ca mem-
bru fruntaș al Partidului Național.

Era Inspectorul Regional al Șco-
lilor Medii (Liceelor, gimnaziilor) din
Ardeal, supraveghînd bunul mers al
acelora.

Deși în vîrstă de 64 ani, era
încă în pline puteri de muncă, cu
judecată foarte limpede și sănă-
toasă.

A fost toată viața sa și în toate
ale sale, un om ales, așezat și
prea cinstit, — o pildă pentru tine-
nerimea pe care a crescut-o și nouă
tuturor, cari îi urmăream munca sa.

Trupul lui neînsuflețit, a fost trimis
din București luni. Marți a so-
sit la Sibiu. Mercuri i s'a făcut în-
mormântarea, cu pompă mare, cu
delegații (solii) trimise de Academia
Română, de Senatul Țării, de Minis-
terul Cultelor, de Școlile mari din
Brașov, de toate Despărțămintele
Asociațiunii; Metropoliții nostri și
Episcopii și-au trimis și ei pe solii
lor, cari să ducă semnul marelor lor
păreri de rău pentru pierderea pre-
țutului bărbat.

Școlile medii din Orăștie, Liceul
și Școala de tete, au trimis și ele
solii lor sînd din mai mulți elevi
și eleve, conduse de Directorul Li-
ceului dl Aron Demian și cîțiva
profesori, la înmormîntarea celui ce
a prezidat deschiderea acestui Liceu
și inițialul său examen de bacalau-

rest (maturitate). Asemenea Școlile din tot Ardealul.

D-zeu să-l odihnească cu aleșii săi!

Vom aduce amănunte dela înmormântarea lui.

Știri politice

Di Iulia Maniu, președintele Partidului Național a trimis Președinților comitetelor județene ale partidului, o scrisoare, în care le cere ca să facă alegerea delegaților (solilor), cari vor avea să meargă în numele poporului din partea locului, ca să iee parte la Adunarea Mare dela Alba-Iulia, pe care conducerea partidului o va coachema cit de curind, doar în luna Septembrie sau la începutul lui Octombrie. Conducerea Partidului cere să se țină încă în luna de față August, adunări pe circumscripții (pe cercurile de slagere de deputat) care să și aleagă cîte 2 soli la Adunarea dela Alba-Iulia. Iar în înția jumătate alui Septembrie, să se țină o adunare mai mare, pe județ, la care vor veni și unul ori doi trimiși dela Comitetul conducător. Aceste adunări vor arăta părerile și simțămintele poporului ce va lua parte, asupra mersului treburilor în politica țării.

După aceste adunări pe județ, va urma în curind adunarea dela Alba-Iulia, care va statorî, între altele, că Partidul Național și deputații săi, ce sîntă să aibă față de lucrările sfatului țării? Să intre în Noembrie în parlament și să iee parte la lucrările lui, sau să rămână și mai departe afară de el, cum a rămas în timpul din urmă, ca o osîndire a felului cum s'au făcut alegerile pentru acest parlament?

Consfătuire la Orăștie.

La Orăștie se hotărăște azi, Mercuri seara, când avem adunarea. Sâmbăta se va da de știre.

Căile Ferate Române și îmbunătățirea lor.

Ziarele din București publică o dere de seamă despre starea căilor ferate (a trenurilor) și îmbunătățirile ce se simt la ele în timpul din urmă.

Ne aducem aminte de starea acestor trenuri prin 1919, cînd călătoria era un chin adevărat, în vagoane fără geamuri (ochiuri de atică), murdare, pușine și înțeate cu lume până pe acoperișe și pe trepte. Era tocmai vîlmășala rămasă pe urma revoluției, funcționarii unguri îndărătnici și răuvoitori nu puteau fi schimbați încă, lipsiau bani, ateliere, lucrători și înțghebarea din nou mergea greu.

În 1920 starea lucrurilor s'a mai îmbunătățit, trenuri erau mai multe, slujbașii români credincioși, mai mulți; se făcuse rîndululă mai bună cu toate că mai rămăseseră multe rele.

În 1921, în văta și larna trecută, schimbarea spre bine luă un avînt și mai mare: trenuri aproape

destule, se întâmplă să călătorești uneori așa de bine ca înainte de războiu. Dar tot mai rămăseseră neajunsuri, mai ales în ce privește vagoanele de mărfuri.

Din statistica (numărătoarea) pe care o dăm aci, putem vedea că îmbunătățirea nu stă pe loc, ci merge și azi mereu înainte.

Așa de pildă numărul locomotivelor era: în Ianuarie a anului de față, 1366; în Februarie 1385; în Martie 1376; în Aprilie 1453; în Mai 1507; în Iunie 1522, iar astăzi avem peste 1600 locomotive. Apoi: în Ianuarie c. s'au transportat 7 milioane de tone de mărfuri, iar în Iunie 11 milioane și jumătate.

Venitele Căilor Ferate au fost de:

102 milioane Lei în Ianuarie c.
117 " " Februarie.
150 " " Martie.
140 " " Aprilie.
151 " " Mai.
160 " " Iunie.

Din Februarie până în Iunie s'au înlocuit cu traverse noi (lemne ce se pun sub șine) 1,600.000 traverse vechi.

Marfă s'a încărcat:

în Februarie 48.000 vagoane.
" Martie 71.000 "
" Aprilie 63.000 "
" Mai 70.000 "
" Iunie 96.000 "

Numărul trenurilor de călători se sporice până în Ianuarie 1922 la 294. Înmulțirea lor s'a urmat și din Ianuarie încoa astfel că în Iunie au ajuns la 401. Prin Decembrie 1921 erau 297 trenuri de marfă, iar până în Iunie se înmulțiseră la 503, iar azi sunt 600.

Din toate acestea putem vedea că starea căilor noastre ferate merge îmbunătățindu-se mereu. Dar aceste îmbunătățiri încă nu s'au isprăvit, căci mai este încă mult de făcut până să ajungem să avem trenuri bune de tot. Pentru ca circulația să ajungă în stare cu totul mulțumitoare, ne trebuie 3000 locomotive, iar azi noi n'avem decît 1600; apoi 6500 vagoane de călători, iar azi avem numai 2500; și 65.000 vagoane de marfă, din cari azi n'avem decît 40.000.

Deasemenea trebuie să se zidească linii noi: între Bumbășii și Livezeni (pentru a uni Petroșeni cu Tg Jiu), între Neholași—Brașov, între Bala Mare și Sighetul-Marmajiei ș. a. Ar trebui apoi să se facă dublă și linia Ploiești—Brașov (cum e dublă între București—Ploiești), din pricina că e foarte călătată, foarte umblată.

Acum e în zidire linia Arad-Oradea Mare, în lungul graniței. În Basarabia s'a isprăvit zidirea mai multor linii lungi. De curind se pregătește zidirea liniei Bala-Mare—Sighetul Marmajiei, care să unească Maramureșul cu Ardealul, deoarece linia care este astăzi, trece prin Cehoslovacia și îngreunează astfel învîrtirea în țară. Inginerii spun că această linie nu se va isprăvi de-

cit în zece ani, căci trebuie să-pate mai multe tunele (treacători pe sub munți), dintre cari unul va fi de 16 kilometri de lung și astfel unul dintre cele mai lungi tunele din Europa.

Scrisori.

Sfințire de clopot.

Lăpușnic, August 1922.

Pe timpul de războiu trăindu-se, ca și pretutindenea, clopotele sfintei biserici gr-or. române din Lăpușnic (protopopiatul Dobret), credincioșii de-acolo, prin contribuții benevole în sumă de aproape 15 mii de lei, și au adus dela fabrica Novotay din Timișoara altele două noi, menite a reinvia sfântul rost al turnurilor dela bisericile noastre, cerî prin glasul dulce al clopotelor chemă pe cei credincioși la rugăciune, iar pe cei morți îi plîng pe drumul lor spre locul unde deodată cu moartea toate ale omului înceată.

Duminecă în 31 Iulie v. a. c., cele două clopote le-au adus lăpușenții dela gara căii ferate din Dobra, într'un car împodobit cu multe flori și tras de 12 boi, urmat de conducinul (șirul lung) sărbătoresc al credincioșilor de acolo, tineri și bătrâni.

Slujbei pentru sfințirea celor 2 clopote i-a premers sfînta Litargie, oficiată de prea on. părinte presbiter Iosif Morariu, și de părintele preot Oprean al parohiei Mihăeștii.

La slăsrșital sfintei slujbe părintele protopop a fălcuit mulțimii de față cuprinsul sf. Evanghelii din Dumineca a 10 a după Rusali, arătînd cum fără credință în Isus Hristos și în cele bune, nu poate fi nici un fel de mîntuire. A cuvîntat despre post și rugăciune, arătînd, că în ce se cuprinde adevăratul post, și în ce fel să ne știm ruga lui Dumnezeu. Poporul a fost adînc mișcat de prea frumoasa și înțelsapta vorbire a părintelui protopop.

Sfințirea clopotelor s'a săvârșit apoi prin di protopop și dnii preoți Oprean din Mihăeștii și Emanuil Șulaga din Lăpușnic.

Cuvîntarea prea on. părinte protopop cu prilejul sfințirii clopotelor, a fost și mai frumoasă, și mai mișcătoare. Dsa pildula:

Vine un biet călător de undeva, iar nemiloasa moarte îl ajunge într'un loc, unde nimenea nu l cunoaște pe dînsul. Glasul clopotelor sfintei biserici îl plîng însă și pe acela, căci așa le-a sorit lor Domnul, ca glasul lor se învîlue și să îmbrățișeze și să însojească spre ceruri toate sufletele, și cunoscute și necunoscute... De aceea bucurie mare e în popor, că ore terăși aceste unelte cîntătoare și la bine chemătoare.

Mărturisesc, că mulți ochi au lacramat la asemenea cuvînte.

Un oaspe.

Din Geoagiu.

Inchekerea anului școlar la Școala inferioară agronomică de stat din Geoagiu-de-jos.

Duminecă în 13 Aug. s'a srbat inchekerea anului școlar cu elevii Școlii de Agricultură din Geoagiu de-jos. S'au împărșit premii între elevii sirguincioși fite de față di inspector C. I. Nichita, ca trimis al Ministerului Agriculturii. A luat parte un public numeros și o parte din deregătorii locale.

Sărbarea de inchekere a deschis o corul elevilor cu „Imnul Regal”, după care di inspector Nichita, într'o vorbire adresată elevilor, arată foloasele neprețuite ale școlilor de agricultură, și chemare lor înaltă la viața poporului nostru. Prin pilde vii dovedește că agromonia (lucrarea pămîntului) eate una dintre indeletnicirile cele mai frumoase și cea mai răspîlitoare totodată. Încheie, mulțumind corpului didactic pentru munca îndeplinită, într'u înzestrarea elevilor cu cunoștințe, apoi face caldă chemare cătră cei de față, a îndemna linierimea să îmbrățișeze această carieră.

Vorbirea a fost viu aplaudată, iar corul elevilor a cîntat: „Mulți ani trăiesc!”

A vorbit apoi directorul școlii di N. Păsăraru arătînd greutățile cu cari a avut școala de luptat. Dar sirguința tuturor, a dat voia mulțumitor și nădejde că în viitor roadele vor fi tot mai bune.

Cetește apoi incheierea străduințelor elevilor și arată ca în anul școlar trecut din 39 elevi înscriși în cele 3 cursuri, 34 elevi au fost înaintași și numai 5 din cl. I. au fost îndrumași la repetiție cursului. Spune — că di Ministru de Agricultură a hotărît premierea lor 6 dintre cei mai buni elevi ai Școlii.

Mulțumște dnii inspector pentru cuvîntele de încurajare, corpului profesoral pentru străduința pusă în decursul anului și chemă pe urmă pe elevi la muncă stăruitoare și mai rodnică.

S'au împărșit premiile. Premiul vin nainte și di primpretor Dr. I. Jantea îi dă premiul: cărți de școală și de celit, iar pe capul celor mai distinși pune câte-o cunună de „buxus sempervirens” împietită cu flori. Corul cîntă premiștilor: Mulți ani trăiesc!

Au fost premiași: Din cl. I., E. Bărbulescu (cunună), M. Trîncu și C. Cosma; din cl. II., I. Podescu (cunună), N. Beu și G. Roșco; din cl. III., S. Dan (cunună), I. Lazar și P. Bogota. S'au împărșit de tot 31 volume (cărți).

Institutorul școlii agronomice pâr. T. Glodean din Geoagiu, încă a împărșit 3 premii între elevii cari s'au distins în limba și literatura română și istorie. Di inspector îi mulțumeste pentru semnul frumos de încurajare.

După ce corul elevilor mai cîntă

câteva cântări, publicul înălțat sufletește, se imprăștie.

Unul de față.

Din alte țări.

Austria și Rusia

Prețurile lucrurilor de hrană (ca și orice de mărfuri) au ajuns în Austria la sume uriașe, din pricina scăderii într-una a banului austriac, în fiecare săptămână sunt alte prețuri, tot mai mari. În ospătăriile din Viena doi azi pentru o porție de supă de gris 400 de coroane; pentru o porție de varză ce ceri lângă o friptură, 600 coroane. O porție de cartofi prăjiți, cam 2—3 linguri, cu 700 coroane; un castravete acru 1000 coroane; o friptură dela 6000—12000 coroane, — și așa mai departe. O mâncare de amiază, așa cu mare cruțare, și s'o plătești cu 20 de mil, cu 30—50 de mil!

Rusia însă o întrece cu mult pe tovarășa Austria. Gazetele rusești arată, că în Rusia erau în luna (acum 2 luni) următoarele prețuri:

1 kilogram de pâne de săcară (cât trebuie unui om pe zi), cu 425 000 de ruble.

1 kgr. pâne de grâu: 1 milion de ruble.

1 kgr. de cartofi 100 000,

1 kgr. carne de vacă 2 milioane.

1 kgr. zahăr 5 milioane și jumătate.

1 cutie de chibrite (lemnuse) 75 000.

1 mesor de ață albă 675 000,

1 pereche de cisme 84 milioane.

și așa mai departe. Ca să cumperi o pereche de bot, trebuie să duci un car încărcat cu bani să l dai vânzătorului.

Asta însemnă: o țară condusă de oameni nepricepuți ori mișei.

Urmări

ale războiului trecut.

— Imputinarea nașterilor. —

Nainte de războiu număratoarele se întreceau și arăta care popor e mai spornic, așadar mai plin de viață, mai sănătos și la trup și la suflet. Poporul englez mergea printre cele dintâi. Poporul rusesc era mai spornic ca toate. Altele la fel. Cele ce stăteau pe loc, ca de pildă poporul francez, acelea erau arătate cu degetul, ca peopere ce vor da aceluși înapoi.

Războiul a răsturnat și aceste stări de lucruri.

O statistică (numărătoare) engleză spune, că acum și în Anglia nașterile nu numai că nu mai sporesc, dar nici pe loc nu stau, oi dau înapoi de-a binele! Așa în sfârșitul anului de față, numărul nașterilor a fost în Anglia, cu 10.000 mai puține decât în același sfârșit al anului trecut. Iar căsătoriile au fost și ele cu 74.000 mai puține ca în aceeași vreme a anului trecut.

— În Rusia, care era cea mai spornică țară din Europa, — de nașteri nici nu se mai vorbește, așa-s de puține, — iar morțile sunt nenumerate! Acolo în o sută de ani buni, nu se mai reface numărul pierdut în acești 4—5 ani din urmă! Și ce se va mai perde.

În alte țări încă nu-i cu mult mai bine ca în Anglia.

NOUTĂȚI

M. Sa Regele la vânat la Rătezatul. În ținutul Hațegului (județul Hunedoarei), în romanticii munți peste cari »Rătezatul«, își înalță capul său veșnic coperit de zăpadă, ca un moș voinic cu plete albe, stăpîn al ținutului până în mari depărtări, — s'au făcut de luni de zile pregătiri pentru o mare vînătoare, la care să iee parte și Maestatea Sa Regele nostru Ferdinand, cu numeroși ofițeri și curteni meșteri vînători.

În zilele acestei săptămâni vînătoarea se va începe. Maestatea Sa și însoțitorii, sunt așteptați. Pe cînd se vor ceți aceste șire pe la Hațeg, vînătoarea va fi în curs. Ea va ținea mai multe zile.

Serbările studenților hunedoreni la Orăștie. Studenții universitari hunedoreni organizează serbări culturale la Orăștie, luni în 28 Aug. a. c. (la Sfântă-Mărie). Serbările vor începe după masă la ora 1 și jumătate. Peste zece echipe de călușeri formate din flacăii satelor din jur, vor juca în Daalul-mic, precum și cei mai destoinici jucători din acel ținut vor concura se vor întrece pentru premiile puse de studenți.

Seara la ora 9 va începe Serata în sala cea mare dela »Hotel Central« cu un program bogat și felurit: Cuvîntul de deschidere al Președintelui studenților, muzică, teatru și joc până în zori. În panză, jocuri naționale, executate de biruitoarii și premiații întrecerii de după amiază.

Se prevede o serbare frumoasă. Toți oamenii de bine își dau înțeluire la aceste serbări.

Indemnăm și noi pe toți cari simt rămănește, să vină cu mic cu mare de Sântămărie la Orăștie, pentru spriginirea sforțarilor făcute de studenții județului nostru pentru cultura și învățătura poporului.

— **Duminecă în 3 Septembrie** va fi o serbare de același fel în orașul Hunedoara, organizată tot de studenți — despre care vom aduce amănunte în numărul viitor.

Metropolitul Conon, fost Primat la București în vremea războiului, — a murit săptămîna trecută, în vîrsta de 90 de ani.

În ziua morții se simțea destul de bine și până la 11 ore înainte de amiază a tot povestit cu un călugăr ce-l avea pe lângă sine. La 11 călugărul a ieșit dela bătrînul arhierou. Când, după 12, voia să-l potecască la masă, l'a aflat culcat în

pat, cu mâinile pe pept, adormit de vecl...

Flindcă în vremea Nemților a iscălit o circulară în care își îndemna credincioșii la supunere față de biruitoari, cari n'ar fi așa de răi, — a fost înălțurat din slujbă. La moarte nu i s'a făcut parada ce ar fi avut-o ca Metropolit Primat, ci a fost înmormîntat simplu, ca un călugăr de puțină însemnătate. Abaterea dela mîndria ce trebuia se și-o păstreze și în fața cotropitorilor, — nu i s'a putut ierta nici la moarte.

Bine. Dar să nu se ierte nici altora, la fel ori și mai vinovați, cari sunt încă în viață!

„Asociațiunea“ la Zam. În ziua de Sf. Ilie, despărțămîntul Ilia al „Asociațiunii“ și-a ținut adunarea generală anuală, la Zam. Comitetul a dat samă de lucrarea în anul trecut; s'au ținut 2 conferințe (vorbi) și anume părintele protopop Const. Moldovan a vorbit despre însemnătatea *tovărășiilor economice* (cooperative), iar dl judecător C. Vulpescu despre rostul și dreptatea împărțirii moșiilor mari între țărani. Elavul cl. VIII. Emil Oibonaș a declamat frumos „Santinelă Română“. S'a ales comitetul Despărțămîntului pe alți 3 ani; seara a fost concert foarte bine reușit, dat de corul din Ilia condus de harnicul învățător N. Savu. S'a jucat și o piesă teatrală și s'a declamat.

Din raportul prezentat s'a luat la cunoștință îndeosebi cu plăcere, că Comitetul a înființat în anul de față 26 Biblioteci prin comune, punîndu-le sub scutul bisericeii, ca biblioteci populare-scolare, și are nădejde că „Asociațiunea“ va înființa în curînd alte numeroase biblioteci prin comune, așa ca să nu fie sat care să nu-și aibă „sîntina fermecată“ a sa, Biblioteca sa populară.

Licitație. În ziua de 30 August ora 10 se va ține licitație publică cu oferte închise la Comandamentul VII. Teritorial, Comandamentele de Divizii 1, 21, și Comand. de garnizoane de pe teritoriul Corpului VII armată, pentru aprovizionarea armatei cu cantitățile necesare de ovăs (orz) până la 31 august 1923.

Cantitățile de ovăs (orz) cu cari se vor aproviziona localitățile de predare, precum și condițiunile ce trebuie să îndeplinească grăunțele, se găsesc în caetele de sarcină ce pot fi văzute la Comandamentele menționate ori la Cercul de Recrutare.

Garanția la licitație trebuie să fie depusă, numai recipisa Casei de Depuneri sau a Ad-ției Financiare se prezintă.

În Orăștie licitația se va ține în ziua de 30. August 1922 ora 10 la Comandamentul Garnizoanei.

Pentru funcționari. Faptul că slujbașii țării, foarte prost plătiți, s'au pus în mișcare și au cerut guvernului că, ori să le îmbunătățească plățile ca să poată trăi din ele, ori ei vor fi siliți a pune peana jos și a se apuca de alte treburi — a făcut pe guvern să le pună în vedere îmbunătățirea sortii. Iacă ce ne face cunoscut Președintele Asociației (tovărășiei) slujbașilor, din județul Hunedoarei, dl Al. Manoiulescu din Deva:

Guvernul a promis (făgăduit) că urcă adaosul de scumpete și de chirie al slujbașilor țării, începînd cu 1 April a anului de față, precum urmează: Celor cu plăți mai mari, le pune încă 75% (75 la sută) pe lângă ce au azi ca adans de scumpete și bani de cuartir, (adecă celui ce are sub aceste numiri 100 Lei pe lună, li mai adauge 75 și de fiecare sută câte 75); — celor cu plăți mijlocii, le pune sută la sută peste ce au azi ca adans de scumpete și bani de cuartir; — iar celor cu plăți mici câte 125 peste fiecare sută.

Președintele Asociației județene face cunoscut, că aceste adaosuri vor fi date slujbașilor cu începere dela 1 April a anului de față încoacea. Până la 17 Septembrie slujbași așteaptă împlinirea acestei făgăduințe a guvernului, — iar dacă acestea până atunci nu vor urma, conducătorii lor se vor adona de nou în mare sfat și vor lua hotăriri potrivite stării lucrurilor.

Înștiințare! Suntem informați că a apărut „Geografia județului Hunedoara“ lucrată de câțiva profesori dela școala-normală din Deva și aprobată de on. Minister al Instrucției. Să afli de vânzare la librăriile din Deva și din alte orașe ale județului.

Și-a ucis pe tatăl cel bețiv. O știre înfloritoare ni se trimite din comuna Groși, (jud. Arad). Iosif Luca văduv, în etate de 54 ani, avînd patima beției în măsură foarte mare, a fost aflat mort la locuința sa în dimineața zilei de 6 August. După cercetarea gendarmilor s'a aflat că unicul său fiu George Luca în etate de 18 ani, l'a lovit cu săcurea în cap înct a căzut de-odată mort. Nefericitul fiu își mărturisește fapta grozavă, spunînd că numai putea suferi ce făcea tatăl-său în patima sa: își risipea averea, era într'o nesfîrșită ceartă, an un trai ca în iad. George Luca și unchiul său Todor Luca bănuit ca partaș la omor, au fost duși de jandarmi și închiși.

Iată o îngrozitor de tristă urmare a beției.

Saci vechi și petece, se vînd prin licitație în ziua de 25 Aug. în București la Ministerul de Războiu și la comandamentele teritoriale Craiova, Buzău, Iași, Constanța, Cluj și Sibiu. Se vînd 304 mii saci reformati (vechi, scoși din folosința armatei), apoi 100.000 kilograme petece și 185.000 kilograme saci vechi de hîrtie. Doritorii să se prezinte în ziua numită cu oferte în scris și cu garanția legală (vadiu).

AVIZ ȘCOLAR.

Dela Direcțiunea Liceului „Aurel Vlaicu“, Orăștie. Referitor la începere anului școlar 1922/23 Directorul General al Ministeriului Instrucțiunii din Cluj, a dispus următoarele:

Examenele de corigență se țin în 1 și 2 Sept.

Examenele particulare în 4—5 Sept.

Examenele de primire (clasa I) în 6 Sept.

Inscrierile în 7, 8 și 9 Septembrie Solemnitatea deschiderii an, școl. în 10 Sept.

Cursurile încep în 11 Sept. c.

A. Demian,

1—2 (553) Directorul Liceului

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (în etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoaters de dinți fără dureri. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (546) 4—10

Sămănătorii de lumină...

Printre acei cari au ascultat rugămintea noastră și reînnoindu-și abonamentul, nu au venit numai singuri, ci au trimis pentru mai mulți din comuna lor. — mai pomenim cu mulțămintă pe următorii:

- Di Ștefan Bătrîn din Varșand, ne-a trimis banii pentru 3 abonați;
- Di George Ardelean din Făget pentru 4 abonați;
- Di Brata Mihai din Șauaieu ne-a trimis, la recomandarea dlui Marian Lazar, 2 abonamente nouă.
- Di Zaharie Olariu din Cutina pentru 2 inși.
- Di Ioan Bornemisa din Zam ne-a trimis 3 abonați noi.
- Di Petru Marc din Prejești, pentru 3 abonați.
- Di Atanasie Flore din Zeldiș, pentru 2 inși.
- Di Petru Luca din Voivodeni, pentru 2 inși.
- Di Petru Hann din Zeldiș pentru 2 inși;
- Di Ioan Corpade din Presaca, pentru 2.
- Di Ioachim Stănilă din Pătrângenț, ne-a făcut 3 abonați noi.
- Di Ioan Bobora din Zlaști, lucrător în Hunedoara, ne-a trimis 2 abonați noi, cu dsa 3.
- Părintele Ioan Frățilă din Glimboaca, a abonat pentru fărani din acea comună 5 exemplare pe adresa „Casei Culturale.”
- Ioachim Beraru din Zam, ne a trimis pentru 4 abonați, între cari 2 noi.
- Di Nicolae Toroc din Buzd. pentru 3 inși.
- Di Ioan Constantin Câmpem din Daneș, pentru 4 inși.
- Di George Ciolac din Constanța (Toronto) pentru 3 inși.
- Di Dumitrie Popuța din Șeitin pentru 3 inși.

Tuturor: Călduroase mulțămiri!

— Poșta Redacției. —

- Dsale Iosif Bălu în Bazoș. Greșala de ai primit 2 rânduri de fol, a venit din faptul că pe cuponul de bani te-ai scris Iosif Belu. Numele abonațiilor e într'un Index (arătător de nume) după cele dintâi două litere începătoare. Toți al căror nume se începe cu Be aint scrisi pe o foaie, cu Ba pe altă foaie. Dta erai scris la Bălu, dar scriindu-te a doua oră Belu, te-a căutat pe foala Be și — nu te-a aflat, — așa te-a socotit „nou”.
- Iaca de ce e neapărat de lipsă ca să-ți scrii numele totdeauna într'o formă!, — altfel ne faci incurcatură,
- Dsale Arcadie Ponta din Pecica, Același lucru l'am pășit cu Dta. Pe cuponul nou erai scris Panta și ai fost cautat la litera Pa, în loc de Po, și negăsindu-te la Pa, ai fost luat ca abonat nou.
- Dsale Ștefan Fizeșan în Certejul de sus. Da, banii au sosit. Ești plătit pe anul de față întreg. Cele 3 cărțicele „Eroii Nostri” și-s-au trimis de aici în 5 August, recomandat. Avem recipisa. Intreabă la poșta cui a dat pachetul de imprimate (cărțicele) ce va fi sosit acolo recomandat pe numele dtale prin 7 ori 8 August?
- Dsale Simion Buda, Pâncota. De aici foile îți merg. Adresa e bună. Fii bun întreabă pe împărțitorul de fol, cui dă pe ale Dtale? Ți-am trimis de nou No 32—33...
- Dsale Iosif Popa, Temeșești. Același răspuns!

Tipografie Românească în Deva.

Era o veche dorință a Românilor dela Deva, să aibă și ei o **Tipografie Românească acolo**, la scaunul județului. Acum au ajuns a o avea. Ea se află instalată de vre-o 2 săptămâni în casele județului cele de lângă aripa dreaptă a palatului județan (str. Avram Iancu 3). E tipografie înzestrată tot cu literă nouă, foarte frumoasă, cu mașini purtate de motor, funcționând în ori-ce vreme.

Tot acolo și **Mare depozit și Tipărituri** (toate cele peste 90 feluri imprimate administrative ce se află la Tipografia „Libertatea” din Orăștie, se găsesc și în Depozitul dela Deva).

Județul e părtaș la Tipografia Românească din Deva cu 40%, are tot atâta parte și din câștigul ei, din care face un fond pentru ajutorarea Funcționarilor județeni, orășenești și comunali.

Pentru d. secretari și primarii

A ieșit de sub tipar: **Cartea Socoliilor Comunale** ce se cer acum și încheiate. Coala cu 1 Leu 60 bani. Pe 1 coală 92 rubrici. — Apoi:

Centul de gestiune. adaca caetul rezumativ (Zărazămadás) al tuturor venitelor și cheltuielilor, cu toate capitolule adunate la un loc, 8 pagini, 6 Lei, — și

Evidența Serială sau Cartea de lucrări particulare ale notarilor pentru lucrările predate (Magánmunkákátok sorkönyve). 120 fol, perforate, compactate, 36 Lei.

A se cere la „Tipografia Românească” din Deva și Tipografia „Libertatea” Orăștie.

Mașină de scărmanat lână se află de vânzare la:

Dima Tănăsie, tăbăcar (537) 3—4 Hunedoara, Str. Severin 1

3 buți de vin, una 600 litri, una de 572 și a treia de 112 litri, în bunăstare se vând. — A se adresa în Orăștie, Strada Timarilor 6.

(554) 3—3

BENZIN, petrol rafinat și uleiuri de motor, — vinde în orice cantitate, cu prețurile ce e mai convenabile: (489) 4—4

„Depozitul de uleiuri minerale” Ieronim G. Farcașiu, Sebeșul-săseș (lângă cazarmă).

2 case de vânzare în Orăștie, Calea Mihai-Viteazul 29 și str. Șaguna 10. Una e potrivită pentru un restaurant, iar una pentru un meseriaș sau altă întreprindere. Informațiuni în casă. (548) 3—3

Banca Centrală

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ S. A. DIN CLUJ, FILIALA ORADEA-MARE

primește DEPUNERI PE LIBEL totdeauna pe lângă cel mai ureat procent de interese.

Cereți prospecte, oferte și deslușiri.

Capital social: Lei 50,000.000 — Fond de rezervă: cea Lei 17,000 000 — Face totfelul de afaceri bancare comerciale și industriale.

EXPORT-IMPORT

Primește DEPUNERI PE LIBEL totdeauna în cele mai favorabile condițiuni și:

- Banca Centrală, Filiala Alba-Iulia.
- Banca Centrală, Filiala Arad.
- Banca Centrală, Filiala Bistrița.
- Banca Centrală, Filiala Hațeg
- Banca Centrală, Filiala Oradea-Mare.
- Banca Centrală, Filiala Sibiu.
- Banca Centrală, Filiala Turda
- Banca Centrală, Cluj, str. Regina Maria Nr. 6.

Darea după interese o plătește banca.

Secția Americană,

care se află atât la Centrală, cât și la singuraticile Filiale, primește Dolari, ceuri și drafturi spre încesare.

FRĂȚILOR!. Adresați Vă cu încredere căi ră

Banca Centrală, Filiala Sibiu,

unde se află „Secția Americană Centrală”, de unde veți primi totdeauna îndrumările de lipsă gratis și fără întârziere.

Spritiți! cu toții Banca Centrală! (566) a 1—6

Separatoare de lapte,

Putine de unt,

Oale țincuite pentru fierț cartofi, sfeclă etc. pentru vite.

Osii pentru căruțe furnizează en gros și en detail cu prețurile cele mai ieftine prompt din depozitele sale:

„Departamentul Mașinilor”

Sibiu, Str. Sării Nr. 22.

Mediaș, Piața cazarmei Nr. 15

Sighișoara, Str. Baior Nr. 47.

(555) 2—3

Casă de vânzare din mână liberă, în comuna Geogiu de Jos. Stă din 3 odăi, bucătărie, cămară, grădină, și fântână. În strada principelă unde locuște dl Dr. Felter. — Adresa:

Aurel Corpade, măcelar Orăștie. (567) 1—1

Scriitor pentru cancelaria notarială din Homorod (plasa Geogiu de Jos), se caută.

Se poate ocupa imediat. Salar, după învotală. A se adresa la:

Luca Pallade, notar, Homorod, Geogiu-de-Jos (jud. Hunedoara) (565) 1—3

Reumatismul Guta, Ișlas

le vindeceși repede și sigur cu

Nămolul Pisiyan

2—3 brichete originale sunt suficiente pentru o cură de casă de 6 săptămâni.

Informațiuni dă și prospecte trimite la cerere: Reprezentanta Băilor din Pisiyan:

„RECLAMA”

(558) 2—2 Cluj, Strada Unirei 4.

Cancelist. În cancelaria notarială din Binținți

se primește un cancelist cu salariu de 500 lei lunar. Cel versat în lucrările notariale, sunt preferați.

Binținți, la 10 August 1922.

Eugen Gherman,

(560) 2—2 notar.

COMPACTOR

la Orăștie, găsește loc ce-l poate ocupa imediat fără concurent.

Casă în Orăștie, stând din 5 camere, bucătărie, etc. grăjd, șură, fântână; cu circa 2 jugure grădina cu pomi și vie, vând lesnă! Informații în prăvălie de piele Kootz, Orăștie. (561) 2—2